

απόψεις

Οι βεβαιωμένοι και μη εισπραττόμενοι φόροι των φορολογικών ελέγχων

Εντός του πρώτου δεκαημέρου του Σεπτεμβρίου η ΑΑΔΕ έδωσε στη δημοσιότητα στοιχεία για τα ευρήματα των φορολογικών ελέγχων που πραγματοποίησε από την 1.1.2016 έως και τις 31.5.2020. 7.500 υποθέσεις μεγάλης φοροδιαφυγής ύψους 12.889 δις ευρώ παραπέμφθηκαν στην Αρχή για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Αντίστοιχα, περίπου 4.500 φορολογούμενοι που βρέθηκαν αντιμέτωποι με κατηγορία ξεπλύματος βρώμικου ή μαύρου χρήματος, παραπέμφθηκαν από την Αρχή προς την ΑΑΔΕ για τη διενέργεια φορολογικού ελέγχου. Από τις περιπτώσεις αυτές, έχουν ελεγχθεί ή ελέγχονται 2.283 υποθέσεις και για 1.110 από αυτές ήδη εκδόθηκαν βεβαιωτικές πράξεις ύψους 128 εκ. ευρώ. Μεταξύ αυτών, ΚΕΦΟΜΕΠ, ΚΕΜΕΠ και ΥΕΔΕ υπόβαλαν συνολικά 5.598 μηνυτήριες αναφορές για φοροδιαφυγή και απέστειλαν στην Αρχή 904 υποθέσεις φοροδιαφυγής άνω των 50.000 η κάθε μία και συνολικά 2.067 δις ευρώ.

Ο συνολικός αριθμός των υποθέσεων φοροδιαφυγής με τη βαρεία ποινική απαξία του ξεπλύματος, καθώς και τα εμπλεκόμενα ποσά προκαλούν ζάλη. Η ανάγνωση των στοιχείων αυτών θα δημιουργούσε την πεποίθηση ότι στη χώρα το πρόβλημα της φοροδιαφυγής και του ξεπλύματος βρίσκεται υπό ουσιαστικό περιορισμό ή έστω υπό έλεγχο. Τα νούμερα και τα ποσά θα μπορούσαν να δημιουργήσουν την πεποίθηση ότι επιτέλους η φορολογική βάση στη χώρα διευρύνεται, ο βαθμός φορολογικής συνειδησης αυξάνεται και ότι πλέον υπό συνθήκες φοροδοτικής ισότητας μπορούμε να εξετάσουμε τη μείωση της οξύτατης υπερφορολόγησης των τελευταίων ετών.

Δυστυχώς, όμως, αν κανείς παρατηρήσει πιο προσεκτικά τα επιμέρους νούμερα, τα πράγματα δεν φαίνεται να είναι τόσο ρόδινα. Από τους φόρους ύψους 128 εκ. ευρώ που βεβαιώθηκαν κατά τον έλεγχο των 1.110 υποθέσεων, έχει εισπραχθεί ποσό μόλις 4,7 εκ. ευρώ. Επίσης, εντός του πρώτου πεντάμηνου του τρέχοντος έτους το ΚΕΜΕΠ ολοκλήρωσε μόλις 99 ελέγχους και από βεβαιωμένα ποσά φόρων ύψους 29,5 εκ. ευρώ έχει εισπράξει τα 10,20 εκ. ευρώ. Στο αντίστοιχο διάστημα, το ΚΕΦΟΜΕΠ ολοκλήρωσε μόλις 53 φορολογικούς ελέγχους, καταλόγισε 10,93 εκ. ευρώ

και έχει έναντι εισπράξει μόλις 30.000 ευρώ. Χαρακτηριστικό είναι επίσης το γεγονός ότι εντός του πρώτου πεντάμηνου του τρέχοντος έτους και έναντι των προαναφερθέντων βεβαιωμένων ποσών προηγούμενων ετών, το ΚΕΜΕΠ εισέπραξε μόλις 20 εκ. ευρώ και το ΚΕΦΟΜΕΠ μόλις 7,85 εκ. ευρώ.

Και όλα τα υπόλοιπα εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ βεβαιωμένων φόρων τί έχουν γίνει; Η εύκολη απάντηση θα ήταν ότι λόγω της πρόσφατης νομολογιακής διαμόρφωσης του χρονικού εύρους της παραγραφής, εκατοντάδες φορολογικοί καταλογισμοί ακυρώθηκαν και οι βεβαιωθέντες με αυτούς φόρους διαγράφηκαν. Δυστυχώς, όμως, στην εύκολη αυτή απάντηση, υπάρχει ανταπάντηση. Η αδράνεια των φορολογικών αρχών να ανταπεξέλθουν στο θεσμικό τους ρόλο και να προβούν σε ελεγκτικές επαληθεύσεις εξατομίκευσης του οφειλόμενου φόρου εντός της προβλεπόμενης βασικής προθεσμίας παραγραφής είχε οδηγήσει στην εντέλει κατάλυση της αρχής του κράτους δικαίου στο πεδίο της φορολογίας. Η συνήθης πρακτική της ενιαΐσας κάθε φόρα παράτασης του χρόνου παραγραφής, προκειμένου να καλυφθεί η αδυναμία της έγκαιρης διενέργειας φορολογικών ελέγχων είχε καταλήξει τελικώς στην παράταση του χρόνου παραγραφής από πενταετία σε πλέον της εικοσαετίας. Όσο πιο πολύ ξεχείλωνε ο χρόνος παραγραφής με τη μέθοδο των εμβόλιμων παρατάσεων, τόσο πιο αδρανής καθίστατο η φορολογική διοίκηση. Με περαιτέρω συνέπεια, την αύξηση της φοροδιαφυγής και τη μείωση του βαθμού φορολογικής συμμόρφωσης. Τα πράγματα έγιναν χειρότερα με τη διοικητική υπαναχώρηση στο πεδίο των φορολογικών πιστοποιητικών. Όταν, προκειμένου να προλάβει τη διενέργεια φορολογικών ελέγχων σε επιχειρήσεις που είχαν εφοδιασθεί με φορολογικό πιστοποιητικό, η αδρανούσα φορολογική διοίκηση επιχειρήσει να σπάσει, ερμηνευτικά και *contra legem* το χρονικό όριο της παραγραφής που η ίδια με κανονιστική της πράξη είχε ορίσει. Και στην περίπτωση αυτή, αναγκάστηκε να παρέμβει η διοικητική δικαιοσύνη.

Πλέον έχουμε την εμπειρία ότι η φορολογική δικαιοσύνη δρα εγγυητικά. Ασκώντας τον θεσμικό της ρόλο, οριοθετεί το κράτος δικαίου κατά τη δράση της φορολογικής διοίκησης. Μήπως, επομένως, έχει έρθει η ώρα να εξετάσουμε πώς θα αποτελεσματικοποιηθεί η δράση της φορολογικής διοίκησης; Μήπως ήρθε η ώρα να εξετάσουμε, αν ο τρόπος διενέργειας των ελεγκτικών επαληθεύσεων αντιλαμβάνεται τί συμβαίνει στην Αγορά και στην ιδιωτική δράση; Αν το ύψος του καταλογιζόμενου φόρου αντιστοιχεί σε πράγματι φοροδιαφεύγουσα ύλη και αν είναι εφικτή η εισπράξή του;

Όσο εκσυγχρονίζουμε τον φοροελεγκτικό μηχανισμό ώστε να προσαρμόζεται στον τρόπο λειτουργίας της σύγχρονης Οικονομίας και των διεθνών συναλλαγών, τόσο πιο αποτελεσματικά ο μηχανισμός αυτός θα επιτυγχάνει τον εντοπισμό της αληθούς φοροδιαφυγής. Ο εντοπισμός της οποίας και η αποκατάσταση της δημόσιας βλάβης που αυτή δημιουργεί συνιστά το αναγκαίο και επιτακτικό ζητούμενο όλων μας.

Ασπασία Μάλλiou